

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Márie Usačevovej, v právnej veci navrhovateľa **M. M.**, bytom Š., K., S., proti odporkyni **Sociálnej poisťovni, ústrediu v Bratislave**, Ul. 29. augusta č. 8, o **neprávom vyplatenú sumu na predčasnom starobnom dôchodku**, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 4. mája 2011, č. k. 2Sd/29/2011-47, jednohlasne, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove zo 4. mája 2011, č. k. 2Sd/29/2011-47 **m e n í** tak, že rozhodnutie odporkyne číslo X. z 11. novembra 2010 **z r u š u j e** a **v r a c i a** odporkyni na ďalšie konanie.

Účastníkom konania náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd rozsudkom zo 4. mája 2011, č. k. 2Sd/29/2011-47, potvrdil rozhodnutie odporkyne číslo X. zo dňa 11. novembra 2010, ktorým podľa § 236 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) uložila navrhovateľovi povinnosť vrátiť neprávom vyplatenú sumu

6001,78 € na predčasnom starobnom dôchodku za obdobie od 6. novembra 2008 do 9. februára 2010.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd napadnuté rozhodnutie považoval za zákonné. Podľa názoru krajského súdu bolo v konaní preukázané, že navrhovateľ pri spisovaní žiadosti o predčasný starobný dôchodok dňa 6. novembra 2011 neuviedol rozhodnú skutočnosť pre nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku, a to že je od 8. októbra 2008 dočasne práceneschopný, jeho práceneschopnosť trvá a poberá dávky nemocenského poistenia. Navrhovateľ napriek skutočnosti, že bol o podmienkach priznania predčasného starobného dôchodku informovaný, vedome poberal dávky nemocenského poistenia od 8. augusta 2008 až do 14. septembra 2009 a súčasne poberal aj predčasný starobný dôchodok, ktorý mu bol vyplácaný od 6. novembra 2008 do 9. februára 2010.

Proti rozsudku krajského súdu podal včas odvolanie navrhovateľ. Namietal, že podnet na začatie konania na krajskom súde dala odporkyňa v jeho mene, čím bolo pozmenené predchádzajúce rozhodnutie Krajského súdu v Prešove zo 6. júla 2010, č. k. 3Sd/23/2010-32, v ktorom uspel a nebol zaviazaný k vráteniu požadovanej finančnej čiastky. Napriek tomu krajský súd opätovne vo veci rozhodol tak, že má vrátiť požadovanú sumu odporkyni, hoci sama nemá jasno, akú sumu žiada vrátiť. Podľa jeho názoru rozhodnutie krajského súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci a navrhol, aby odvolací súd rozhodol, že navrhovateľ konal dobromyseľne, a aby zrušil rozsudok zo 4. mája 2011 a oslobodil navrhovateľa od vrátenia požadovanej sumy odporkyni.

Odporkyňa navrhla napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa (§ 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v rozsahu odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa je potrebné vyhovieť.

Námietka navrhovateľa, že krajský súd napadnutým rozsudkom zmenil svoj rozsudok zo 6. júla 2010, č. k. 3Sd/23/2010-32, v ktorom uspel a nebol zaviazaný vrátiť požadovanú finančnú čiastku, nie je dôvodná. Uvedeným rozsudkom totiž krajský súd zrušil predchádzajúce rozhodnutia odporkyne zo 14. decembra 2009 a z 23. marca 2010 *a vec jej vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie*. V predmetnom rozsudku krajský súd nerozhodol

o tom, že by navrhovateľ preplatok na jeho predčasnom starobnom dôchodku nezavinil a nešlo o konečné rozhodnutie vo veci. Mylný je preto názor navrhovateľa, že odporkyňa už nemohla rozhodnúť o jeho povinnosti vrátiť neprávom vyplatenú sumu na predčasnom dôchodku.

Odporkyňa po doplnení dokazovania vydala dňa 11. novembra 2010 nové rozhodnutie, ktorým uložila navrhovateľovi povinnosť vrátiť neprávom vyplatenú sumu na predčasnom starobnom dôchodku za obdobie od 6. novembra 2008 do 9. februára 2010 v celkovej sume 6001,78 €. Zákonnosť tohto rozhodnutia je predmetom terajšieho súdneho preskúmania.

Z obsahu administratívneho spisu odporkyne vyplýva, že navrhovateľ žiadosťou zo 6. novembra 2008 požiadal o predčasný starobný dôchodok od 6. novembra 2008, ktorý mu bol od uvedeného dňa priznaný rozhodnutím odporkyne zo 16. júla 2009 a bol vyplácaný v sume 11 227 Sk mesačne, od 1. januára 2009 v sume 372,70 € mesačne, od 1. januára 2009 v sume 398,70 € mesačne. Podľa záznamu v administratívnom spise pobočka Sociálnej poisťovne v Prešove dňa 2. decembra 2009 oznámila ústrediu, že navrhovateľ pri podaní žiadosti o predčasný starobný dôchodok zatajil skutočnosť, že je v čase spisovania žiadosti práceneschopný a poberá nemocenské dávky. Následným šetrením odporkyňa zistila, že navrhovateľ od 8. októbra 2008 do 14. septembra 2009 poberal nemocenské dávky.

Podľa § 227 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. poistenec je povinný príslušnej organizačnej zložke Sociálnej poisťovne preukázať skutočnosti rozhodujúce na vznik nároku na dávku, trvanie nároku na dávku, zánik nároku na dávku, nároku na jej výplatu a jej sumu. Prijemca dávky je povinný do ôsmich dní oznámiť príslušnej organizačnej zložke Sociálnej poisťovne zmenu v skutočnostiach rozhodujúcich na trvanie nároku na dávku, zánik nároku na dávku, nároku na jej výplatu a jej sumu. Ak bol poistenec alebo príjemca dávky písomne vyzvaný príslušnou organizačnou zložkou Sociálnej poisťovne, aby preukázal tieto skutočnosti, je povinný výzve vyhovieť v lehote do ôsmich dní odo dňa doručenia výzvy, ak organizačná zložka Sociálnej poisťovne neurčila inú lehotu.

Podľa § 236 ods. 1 zákona príjemca dávky je povinný vrátiť dávku alebo jej časť odo dňa, od ktorého mu nepatrila alebo nepatrila v poskytovanej sume, ak

a) nesplnil povinnosť uloženú týmto zákonom,

b) prijímal dávku alebo jej časť, hoci vedel alebo musel z okolností predpokladať, že sa vyplatila neprávom alebo vo vyššej sume, ako patrila, alebo

c) vedome inak spôsobil, že dávka alebo jej časť sa vyplatila neprávom alebo vo vyššej sume, ako patrila.

V časti 8. na tretej strane žiadosti o predčasný starobný dôchodok navrhovateľ neuviedol, že poberá náhradu príjmu, resp. nemocenské dávky z dôvodu jeho práceneschopnosti. Vyhlásil pritom, že údaje v žiadosti sú podľa jeho vedomostí úplné a pravdivé a je si vedomý, že v opačnom prípade je povinný vrátiť neprávom vyplatené dávky. Svojím podpisom taktiež na žiadosti potvrdil, že si je vedomý nevyhnutnosti oznámiť Sociálnej povinnosti každú zmenu údajov uvedených v žiadosti.

Je zrejmé, že navrhovateľ vedel, že je práceneschopný a musel si byť vedomý toho, že mu za prvých desať dní práceneschopnosti, trvajúcej od 8. októbra 2008 do 14. septembra 2009, patrí náhrada príjmu, ktorú mu vyplatil zamestnávateľ a že za zvyšné dni tejto práceneschopnosti má nárok na nemocenské dávky, ktoré vypláca Sociálna poisťovňa. Poberanie nemocenských dávok neoznámil ani v lehote podľa § 227 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. Tvrdenie navrhovateľa, že bol v poberaní predčasného starobného dôchodku popri poberaní nemocenských dávok dobromyseľný preto aj odvolací súd považoval za účelovú obranu, pričom ani vyplatenie nemocenských dávok neoznámil odporkyni v lehote 8 dní odo dňa ich vyplatenia (§ 227 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z.).

Podľa § 67 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31. decembra 2010 poistenec, ktorý nie je sporiteľ podľa osobitného predpisu, má nárok na predčasný starobný dôchodok, ak ku dňu, od ktorého žiada o jeho priznanie, bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov, chýbajú mu najviac dva roky do dovŕšenia dôchodkového veku a suma predčasného starobného dôchodku je vyššia ako 1,2-násobku sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu podľa osobitného predpisu.

Všetky podmienky vzniku nároku na predčasný starobný dôchodok podľa § 67 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. navrhovateľ ku dňu 6. novembra 2008 splnil. Od tohto dňa teda nárok na predčasný starobný dôchodok má.

Predčasný starobný dôchodok sa podľa § 80 zákona č. 461/2003 Z. z. *nevypláca* počas obdobia, v ktorom z dôvodu dočasnej pracovnej neschopnosti má poistenec nárok na náhradu príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca podľa osobitného predpisu alebo nemocenské, ak dočasná pracovná neschopnosť vznikla pred priznaním predčasného starobného dôchodku.

Z uvedeného vyplýva, že zákonodarca rozlišuje medzi nárokom na dávku a nárokom na výplatu dávky.

Navrhovateľovi boli od 8. októbra 2008 do 14. septembra 2009 poskytované náhrada príjmu za prvých desať dní práceneschopnosti a následne i nemocenské dávky. Ďalším obdobím práceneschopnosti s nárokom na náhradu príjmu podľa osobitného predpisu, resp. s nárokom na nemocenské dávky bolo až obdobie od 30. decembra 2009 do 14. apríla 2010 a od 11. mája 2010 do 25. júna 2010, teda obdobia začaté po priznaní predčasného starobného dôchodku.

Z ustanovenia § 80 zákona č. 461/2003 Z. z. nevyplýva, že by navrhovateľ nemal nárok na priznanie predčasného starobného dôchodku od 6. novembra 2008. Vyplýva z neho iba to, že *nemal nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku* len za obdobie od jeho priznania do skončenia práceneschopnosti, ktorá vznikla pred priznaním predčasného starobného dôchodku, teda *za dobu od 6. novembra 2008 do 14. septembra 2009*.

Od 15. septembra 2009 už navrhovateľ má nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku bez ohľadu na to, že v ďalšom období bol znovu práceneschopný a bez ohľadu na to, že odporkyňa rozhodnutím zo 14. decembra 2009 rozhodla o odňatí predčasného starobného dôchodku a v inom konaní navrhovateľovi od 15. septembra 2009 priznala starobný dôchodok. Pokiaľ teda odporkyňa predpísala navrhovateľovi k náhrade aj sumu predčasného starobného dôchodku, vyplatenú za obdobie od 15. septembra 2009 do 25. júna 2010, postupovala v rozpore so zákonom.

Odporkyňa sa v preskúvanom rozhodnutí vôbec nezaoberala námietkou navrhovateľa o zodpovednosti zamestnávateľa za nesprávne (neúplné) vyplnenie evidenčného listu, ktorý navrhovateľovi vystavil k žiadosti o predčasný starobný dôchodok. Z tohto hľadiska je rozhodnutie odporkyne nepreskúmateľné.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 v spojení s § 246c ods. 1, § 221 ods. 2 a § 250j ods. 2 písm. a/, b/ c/ a d/ O.s.p. zmenil, rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní bude úlohou odporkyne znovu rozhodnúť o povinnosti vrátiť neprávom vyplatenú sumu na predčasnom starobnom dôchodku len za obdobie od 6. novembra 2008 do 14. septembra 2009, pričom v novom rozhodnutí vo veci sa riadne vysporiada aj s námietkou navrhovateľa ohľadne zodpovednosti zamestnávateľa.

Účastníkom konania odvolací súd nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania, keďže navrhovateľ v odvolacom konaní nebol úspešný a odporkyňa nemá nárok na náhradu trov konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 22. augusta 2012

JUDr. Viera Nevedelová, v.r.

predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :

Dagmar Bartalská